

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ ФАКТОРОМ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
з дисципліни «Психологічна корекція посттравматичних стресових
розладів»
за напрямом підготовки 053 «Психологія»

Укладач:

доцент кафедри управління людським
фактором Олена СЕЧЕЙКО

Методичні рекомендації розглянуті та
схвалені на засіданні кафедри
управління людським фактором

Протокол № _____

від « ____ » _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

Людмила СИДОРЧУК

Модуль № 1

" Методологія та психотехнічне забезпечення постстресової реабілітації "

Практичне заняття 1.9 Робота з особливими видами травматичного досвіду.

1. Участь у бойових діях, ліквідація наслідків на раніше окупованих територіях,
2. Насилля над жінками, насилля над дітьми, сімейне насилля, сексуальне насилля
3. Робота психолога з вторинною травмою

У ході підготовки до першого питання необхідно звернути увагу на те, що військова психологія – це прикладна галузь психології, що досліджує психологічні проблеми виникаючі в процесі підготовки військовослужбовців і ведення війни; яка вивчає закономірності й механізми функціонування психіки людини, зумовлені її залученістю до військової діяльності, а також психологічні закономірності становлення конкретних видів військової діяльності. Системне спостереження за фактами, які впливають на бойову мораль і готовність, а також загальний настрій у підрозділах.

Серед основних завдань військового психолога, слідохарактеризувати такі :

- Індивідуальна робота з військовими, які висловлюють по-требу у фаховій допомозі, яких командир посилає до психолога, та тими, хто має очевидні психологічні порушення.
- Постійна робота з навчання командного складу (командири відділень, взводів, рот), з деяких питань (поведінка у конфліктній ситуації, коректна передача інформації, засоби встановлення довіри та авторитету, боротьба з пропагандистсько-психологічною війною, боротьба зі страхом та панікою).
- Тимчасова діяльність під час процедури відбору, в процесі мобілізації та демобілізації.
- Співпраця з командним складом у підготовці програмвійськових навчань.
- Діяльність з відбору при створенні груп для виконання спеціальних завдань (розвідники, снайпери, диверсанти тощо).
- Взаємодія з командним складом у питаннях психологічної допомоги військовим для участі у бойових діях.
- Контакти з пораненими, їхніми родинами та родинами за-гиблих.
- Інформування вищого командного складу (згідно зі службо-вою інструкцією) про стан у підрозділах та армії загалом.
- Діяльність у питанні демобілізації військових через психічні

розлади.

У другому питанні слід розглянути прояви жорстокої поведінки, маніпулятивні дії, насилля. При цьому необхідно дати характеристику психологічному та фізичному насиллю, а також описати психологію жертви та психологію насильника.

При підготовці до третього питання необхідно проаналізувати основні наслідки роботи психолога з клієнтами, які зазнали психотравму. При роботі з вторинної травмою ряд дослідників пропонують в першу чергу почати з дослідження причин, призвели консультанта в цю професійну область, і значення, яке має для нього ця робота. Щоб прояснити ці моменти, може бути використаний підвид екзистенціального аналізу, запропонований в роботі Maslach-Pines (2001). Глибинні переконання людини, набір його ціннісних переваг, мотивів діяльності - це те, що може періодично приводити до відчуття втрати ресурсів, зниження самооцінки і т.п. Наприклад, психолог переконаний, що необхідно вилікувати кожного клієнта. При такому переконанні неможливо уникнути невдачі, так як є група клієнтів, які не змінюються в силу тих чи інших причин. При цьому психолог вважатиме свою терапію невдалою, а себе - недостатньо компетентним. Якщо дане переконання змінити і прийняти, що деякі клієнти до терапії в даній період часу ще не готові, то такі випадки психолог вважатиме безцінним навчальним досвідом. При цьому ресурсний стан фахівця буде накопичуватися, а не губитися

Література

1. Джудіт Герман. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань в сім'ї до політичного терору. Львів, 2015. 416 с.
2. Луппо С.Є. Психологія екстремальних та кризових ситуацій: навч. посібник. К.: Вид-во «НАУ-друк», 2010. 96 с.
3. Колк Бессел Тело помнит все / К.: Форс Україна, 2022.- 464 с.
4. Крайнюк В.М. Психологія стресостійкості особистості. К.: Ніка-Центр, 2007. 431 с.
5. Свааб Дік Ми – це наш мозок / Харків, Клуб сімейного дозвілля, 2019.- 496 с.